

VEILIG SURFEN OP DE SUIKERGOLVEN

rol van de bekwame helper bij kinderen met diabetes

Dr. Sara Van Aken
Kinderendocrinoloog en
coördinator Diabetescentrum voor kinderen en
adolescenten UZ Gent

Lien Dierckx
projectmedewerker kenniscentrum - infolijn
Diabetes Liga

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)		
Orale medicatie toedienen		
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen		
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)		
Plaatsen van continue glucosesensor		

Juf Marijke wil graag de bloedglucose meten van Jef (4j, DT1) door een vingerprik. Mag dit?

- ☒ Ja
- ☒ Ja, als juf Marijke een opleiding volgde
- ☒ Nee, dat mag niet

Juf Marijke wil graag de bloedglucose meten van Jef (4j, DT1) door een vingerprik. Mag dit?

- ☒ Ja
- ☐ Ja, als juf Marijke een opleiding volgde
- ☐ Nee, dat mag niet

Maure (35, geen diabetes) denkt dat haar dochtertje (Maité, 13jaar), weleens 'suiker' zou kunnen hebben. Wim, haar apotheker, stelt voor om dit eens te testen met een vingerprik. Mag dit?

- ☒ Ja
- ☐ Nee

Maure (35j, geen diabetes) denkt dat haar dochtertje (Maité 13jaar), weleens 'suiker' zou kunnen hebben. Wim, haar apotheker, stelt voor om dit eens te testen met een vingerprik. Mag dit?

- ☒ Ja
- ☐ Nee

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen		
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen		
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)		
Plaatsen van continue glucosesensor		

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen		
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)		
Plaatsen van continue glucosesensor		

Koninklijk besluit 'Activiteiten behorende tot het Dagelijkse Leven'

Wat

Hulp die geboden wordt in het kader van essentiële activiteiten van het dagelijkse leven die de persoon, als gevolg van zijn jonge leeftijd of een fysieke of psychologische beperking, niet (meer) zelf kan uitvoeren.

Het gaat over activiteiten die, hoewel ze behoren tot de gezondheidszorg, ook door een niet-gezondheidszorgbeoefenaar mogen worden uitgevoerd

Voorbeelden van handelingen

- Toedienen van bepaalde medicatie (oa via orale weg, oog-, oor-, neusindruppling, zalven,...), volgens de instructies van de arts, verpleegkundige of apotheker;
- Voor diabetes: meten van glycemie via capillaire bloedafname bij personen met diabetes
- Meten van bepaalde parameters (temperatuur, bloeddruk, hartslag,...)
- ...

Voorwaarden activiteiten behorend tot het dagelijks leven

- ✓ De persoon met diabetes kan de toegelaten technische verstrekkingen niet of niet meer autonoom uitvoeren.
- ✓ Mits toestemming begunstigde of diens wettelijk vertegenwoordiger
- ✓ Mits er niet werd aangegeven door arts of verpleegkundige dat de handeling enkel uitgevoerd mag worden door een bevoegd gezondheidszorgbeoefenaar.
- ✓ Glycemeting via vingerprik: Enkel bij personen met diabetes!

! Niet toegelaten bij personen ZONDER diabetes in het kader van screening (<> Vlaamse wetgeving bevolkingsonderzoek)

Stappenplan glucose meten via vingerprik

STAPPENPLAN GLUCOSE METEN VIA VINGERPRIK

Je kan zelf je glucosespiegel meten met een sensor of via een vingerprik met een glucometer. Hieronder leggen we stap voor stap uit hoe je de glucosespiegel, op een correcte manier, meet met een glucometer.

Klaas Ruyt, diëtiste-diabeteseducator, Projectverantwoordelijke Kenniscentrum, Diabetes Liga vzw

TIPS:

- Het wassen van de handen met warm water, opent de bloedvaten en vergroot de bloedtoevoer.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te laag resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te hoog resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te laag resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te hoog resultaat.

→ Was en droog je handen goed. Was je handen met een neutrale zeep, of nog beter zonder zeep.

→ Leg al het materiaal klaar: glucometer, doosje prikpen, prikpen, vervoer indien nodig het lancet in de prikpen. Je lancet vervang je best dagelijks. Stel je prikpen in op de juiste diepte.

→ Steek een teststrookje in je glucometer of aflezer en klik door je meter aan te zetten.

→ Sluit het doosje zo vlug mogelijk.

→ Prik aan de zijkant van je vinger. Vermijd de duim en wijsvinger. Wasel voldoende van vinger af.

→ Indien je te weinig bloed hebt, masseer de vinger van onder naar boven in plaats van op de prikplaats te drukken, want drukking kan een fout resultaat geven. Wissel regelmatig van vinger.

→ Laat de teststrook het nodige bloed aanzuigen.

→ Na enkele seconden kan je het meetresultaat op de glucometer aflezen.

→ Noteer de waarde uitsluitend in je dagboekje. De werkdruk wordt ook opgenomen in het dagboekje van het toeval. Het is ook mogelijk om via Bluetooth of NFC verbinding te maken met een app.

TIPS:

- Het wassen van de handen met warm water, opent de bloedvaten en vergroot de bloedtoevoer.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te laag resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te hoog resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te laag resultaat.
- Het droogmaken van de handen voorkomt een te hoog resultaat.

→ Was en droog je handen goed. Was je handen met een neutrale zeep, of nog beter zonder zeep.

→ Leg al het materiaal klaar: glucometer, doosje prikpen, prikpen, vervoer indien nodig het lancet in de prikpen. Je lancet vervang je best dagelijks. Stel je prikpen in op de juiste diepte.

→ Steek een teststrookje in je glucometer of aflezer en klik door je meter aan te zetten.

→ Sluit het doosje zo vlug mogelijk.

→ Prik aan de zijkant van je vinger. Vermijd de duim en wijsvinger. Wasel voldoende van vinger af.

→ Indien je te weinig bloed hebt, masseer de vinger van onder naar boven in plaats van op de prikplaats te drukken, want drukking kan een fout resultaat geven. Wissel regelmatig van vinger.

→ Laat de teststrook het nodige bloed aanzuigen.

→ Na enkele seconden kan je het meetresultaat op de glucometer aflezen.

→ Noteer de waarde uitsluitend in je dagboekje. De werkdruk wordt ook opgenomen in het dagboekje van het toeval. Het is ook mogelijk om via Bluetooth of NFC verbinding te maken met een app.

Mona (5j, DT1) heeft een insulinepomp. De juf wil haar graag helpen tijdens de schooluren voor het toedienen van insuline. Mag dat?

- Ja, want is enkel maar het aantal koolhydraten ingeven.
- Ja, met toestemming van de ouders
- Ja, als bekwame helper na het volgen van een opleiding en met toestemming van verpleegkundige of arts
- Nee, dat mag nooit

Mona (5j, DT1) heeft een insulinepomp. De juf wil haar graag helpen tijdens de schooluren voor het toedienen van insuline. Mag dat?

- Ja, want is enkel maar het aantal koolhydraten ingeven.
- Ja, met toestemming van de ouders
- Ja, als bekwame helper na het volgen van een opleiding en met toestemming van verpleegkundige of arts
- Nee, dat mag nooit

**De oma van Sanne (2j, DT1) komt zondagmiddag babysitten.
Mag oma insuline bij Sanne toedienen?**

- Ja, want zij is familie
- Ja, met toestemming van de ouders
- Ja, als mantelzorger na het volgen van een opleiding en met toestemming van verpleegkundige of arts
- Nee, dat mag niet

**De oma van Sanne (2j, DT1) komt zondagmiddag babysitten.
Mag oma insuline bij Sanne toedienen?**

- Ja, want zij is familie
- Ja, met toestemming van de ouders
- Ja, als mantelzorger na het volgen van een opleiding en met toestemming van verpleegkundige of arts
- Nee, dat mag niet

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen	Bekwame Helper - Mantelzorger	Bekwame helper - Mantelzorger
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)		
Plaatsen van continue glucosesensor		

Wat mag een bekwame helper doen in kader van diabeteszorg?

Een bekwame helper is iemand die zélf geen verpleegkundige is, maar in het kader van zijn of haar **beroep of een vrijwillige activiteit** - buiten een zorginstelling - toch één of meerdere verpleegkundige handelingen wil en mag verrichten. Wat betreft diabetes, mogen de bekwame helpers insuline toedienen mits opleiding.

- Tewerkgesteld als werknemer.
Denk aan: leerkrachten, kinderverzorgsters, begeleiders, ...
- Tewerkgesteld als vrijwilliger.
Denk aan: leider jeugdbeweging, coach sportclub, ...

Wat mag een bekwame helper doen in kader van diabeteszorg?

Een bekwame helper is iemand die zélf geen verpleegkundige is, maar in het kader van zijn of haar beroep of een vrijwillige activiteit - **buiten een zorginstelling** - toch één of meerdere verpleegkundige handelingen wil en mag verrichten. Wat betreft diabetes, mogen de bekwame helpers insuline toedienen mits opleiding.

Bekwame helpers kunnen niet ingezet worden binnen zorginstellingen zoals ziekenhuis, woonzorgcentrum, psychiatrische verzorgingstehuizen, revalidatiecentrum, verpleeghuis, ...

Hiervoor moeten bevoegde zorgprofessionals voor aangesteld worden

Wat mag een bekwame helper doen in kader van diabeteszorg?

Een bekwame helper is iemand die zélf geen verpleegkundige is, maar in het kader van zijn of haar beroep of een vrijwillige activiteit - buiten een zorginstelling - toch één of meerdere verpleegkundige handelingen **wil** en mag verrichten. Wat betreft diabetes, mogen de bekwame helpers insuline toedienen mits opleiding.

Het optreden als bekwame helper is **altijd vrijwillig**. Een weigering om dit op te nemen, mag geen invloed hebben op de relatie tussen werknemer/werkgever. Een bekwame helper mag op ieder moment beslissen om de taak niet meer op zich te nemen.

Wat mag een bekwame helper doen in kader van diabeteszorg?

Een bekwame helper is iemand die zélf geen verpleegkundige is, maar in het kader van zijn of haar beroep of een vrijwillige activiteit - buiten een zorginstelling - toch één of meerdere verpleegkundige handelingen wil en **mag** verrichten. Wat betreft diabetes, mogen de bekwame helpers insuline toedienen mits opleiding.

De bekwame helper mag enkel optreden na toestemming door arts of verpleegkundige. De arts of verpleegkundige bepaalt welke technische verpleegkundige verstrekkingen toegelaten wordt (i.e. insuline toediening via insulinepen of via insulinepomp).

Wat mag een bekwame helper doen in kader van diabeteszorg?

Een bekwame helper is iemand die zélf geen verpleegkundige is, maar in het kader van zijn of haar beroep of een vrijwillige activiteit - buiten een zorginstelling - toch één of meerdere verpleegkundige handelingen wil en mag verrichten. Wat betreft diabetes, mogen de bekwame helpers insuline toedienen mits opleiding **onafhankelijk van de situatie.**

Denk aan:

- Kinderen of personen met diabetes die hun dagbesteding doorbrengen in crèche, school, universiteit, ...
- Personen met diabetes en een verstandelijke en/of fysieke beperking die overdag in een dagcentrum verblijven, maar voor de rest thuis of in een zorginstelling verblijven.
- Kinderen of volwassenen met diabetes die een hobby uitvoeren.
- Kinderen of volwassenen met diabetes die op kamp of vakantie gaan.
- Personen met diabetes die in een woonzorgcentrum verblijven en een externe daguitstap maakt.
- Kinderen met diabetes die verblijven in een internaat.
- ...

Voorwaarden bekwame helper

De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie

Voorwaarden bekwame helper

De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie

Interpretatie: de behandelende arts en/of verpleegkundige oordeelt de gezondheidstoestand als voldoende stabiel. Onstabiele klinische situatie is niet hetzelfde als 'mogelijkheid van een onvoorziene gebeurtenis, zoals hypo – of hyperglycemie'.

Voorwaarden bekwame helper

- ✓ De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie
- ✓ Regelmatige herevaluatie van de situatie en gezondheidstoestand van de persoon met diabetes door de arts of verpleegkundige zodra toelating werd gegeven. De herevaluatie kan ook worden uitgevoerd op vraag van de bekwame helper.

Voorwaarden bekwame helper

- ✓ De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie
- ✓ Regelmatige herevaluatie van de situatie en gezondheidstoestand van de persoon met diabetes door de arts of verpleegkundige zodra toelating werd gegeven. De herevaluatie kan ook worden uitgevoerd op vraag van de bekwame helper.
- ✓ De persoon met diabetes kan de toegelaten technische verstrekkingen niet of niet meer autonoom uitvoeren.

Voorwaarden bekwame helper

- ✓ De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie
- ✓ Regelmatige herevaluatie van de situatie en gezondheidstoestand van de persoon met diabetes door de arts of verpleegkundige zodra toelating werd gegeven. De herevaluatie kan ook worden uitgevoerd op vraag van de bekwame helper.
- ✓ De persoon met diabetes kan de toegelaten technische verstrekkingen niet of niet meer autonoom uitvoeren.
- ✓ De toegelaten technische verstrekkingen mogen enkel uitgevoerd worden door de bekwame helper wanneer hij/zij beschikt over de nodige competenties om deze correct en veilig uit te voeren.

Voorwaarden bekwame helper

- ✓ De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie
- ✓ Regelmatige herevaluatie van de situatie en gezondheidstoestand van de persoon met diabetes door de arts of verpleegkundige zodra toelating werd gegeven. De herevaluatie kan ook worden uitgevoerd op vraag van de bekwame helper.
- ✓ De persoon met diabetes kan de toegelaten technische verstrekkingen niet of niet meer autonoom uitvoeren.
- ✓ De toegelaten technische verstrekkingen mogen enkel uitgevoerd worden door de bekwame helper wanneer hij/zij beschikt over de nodige competenties om deze correct en veilig uit te voeren.
- ✓ De instructie van de arts of verpleegkundigen moet voldoende informatie bevatten

Voorwaarden bekwame helper

Toestemming en opleiding geldt voor 1 specifiek persoon met diabetes!

- ✓ De persoon met diabetes bevindt zich in een stabiele klinische situatie
- ✓ Regelmatige herevaluatie van de situatie en gezondheidstoestand van de persoon met diabetes door de arts of verpleegkundige zodra toelating werd gegeven. De herevaluatie kan ook worden uitgevoerd op vraag van de bekwame helper.
- ✓ De persoon met diabetes kan de toegelaten technische verstrekkingen niet of niet meer autonoom uitvoeren.
- ✓ De toegelaten technische verstrekkingen mogen enkel uitgevoerd worden door de bekwame helper wanneer hij/zij beschikt over de nodige competenties om deze correct en veilig uit te voeren.
- ✓ De instructie van de arts of verpleegkundigen moet voldoende informatie bevatten
- ✓ De bekwame helper moet een opleiding hebben gevolgd met betrekking tot de technische verpleegkundige verstrekking(en) in kwestie, gegeven door de arts of verpleegkundige die de toelating geeft.

BEKWAME HELPER

In het kader van
beroep
of vrijwillige activiteit

Officieel als vrijwilliger geregistreerd

Opleiding én toestemming nodig[°] om
insuline toe te dienen

MANTELZORGER

Buiten uitoefening van beroep;

Tot de tweede graad verwant of
wonend onder hetzelfde dak

Opleiding én toestemming nodig[°] om
insuline toe te dienen

KB bekwame helper 8 maart 2024

Uitzondering voor mantelzorgers gezondheidswet 10 april 2014

[°]Door verpleegkundige of arts

BEKWAME HELPER

Toestemmingsformulier bekwame helper

<https://www.health.belgium.be/nl/formulier-toelating-op-basis-van-een-opleiding>

Toestemming op basis van een opleiding

Naam en voornaam van de patiënt

--	--

Naam en voornaam van de bekwame helper

--	--

Toegestane verstrekkingen en geldigheidsduur voor elke verstrekking

Insuline subcutaan met pen of pomp	Tot 3 jaar geldig na opleiding

Als medicatie wordt toegediend

De benaming van de farmaceutische specialiteit (de algemene internationale benaming en/of de oorspronkelijke of generieke handelsnaam) of het nummer van het magistrale preparaat,	Kortwerkende insuline: Novorapid ® Apidra ®, Humalog ®, Lyumjev® Fiasp® Humuline Regular ®, Actrapid ® Langwerkende insuline: Tresiba®, Toujeo®, Lantus ®, Levemir ®
De toe te dienen hoeveelheid en dosering,	Volgens instructies (koolhydraatinhoud van de maaltijd, correctie schema)
De eventuele concentratie in de oplossing,	100 IU/ml
De wijze van toediening,	Subcutaan
De duur of de frequentie van toediening,	Volgens instructies (Novorapid ® Apidra ®, Humalog ®, Lyumjev® Voor elke maaltijd en tussendoortje, bij te hoge bloedsuikerwaarde. 1* dag Tresiba®, Toujeo®, Lantus ®, Levemir ®)
Opleiding verstrekt door,	Pauwels Tinneke, Van Calster Tamara, Van Geit Evy, Verlinden Corinna, Rawoens Ann, Verbeke Alien

Waarschuwingcriteria

Bloedglucosewaarde < 60 mg/dl: eerst snel opneembare suikers geven en bloedglucosewaarde na 5-10 minuten controleren
Informatie over de toe te dienen dosis moet beschikbaar zijn.

Modaliteiten voor overleg

Telefonisch contact met de ouders
Tel kinderdiabetesteam UZ Gent: 09 332 27 32

Naam en voornaam van de arts, verpleegkundige verantwoordelijke voor algemene zorg of basisverpleegkundige

Dr. Sara Van Aken
Kinderziekenhuis Prinses Elisabeth
C. Heymanslaan 10 -9000 Gent
1-46459-11-690

Datum

Handtekening

Ik, ondergetekende (bevestigde)
of (Wettelijk vertegenwoordiger) van
stem toe en begrijp dat de hierboven genoemde bekwame helper de hierboven genoemde diensten zal uitvoeren.

MANTELZORGER

Verpleegkundig attest voor mantelzorger

[Bekwaamheidsattest en toestemmingsformulier in kader van educatie van de mantelzorger
geldig vanaf ... / ... / ... tot en met ... / ... / ...]

Mantelzorger verklaart dat:

Betreffende

- Ik geïnformeerd ben over alle aspecten die verband houden met de verzorging van deze patiënt in de thuisituatie, inclusief de complicaties en acties.
Bepalen van de glycemie / Bepalen van ketonen
Toedienen van insuline subcutaan
Gebruik van de Glucagen ® Hypokit
Gebruik van de Bagesiml ® neusspray
- Ik persoonlijk en vrijwillig de training heb gevolgd op die in het Universitair Ziekenhuis Gent werd aangeboden met het oog op de toe te dienen zorg en stemt er vrijelijk mee in om in de thuisituatie persoonlijk mee in te staan voor deze verzorging volgens de richtlijnen die mij na de evaluatie op datum ... / ... / ... werden overhandigd uitsluitend bestemd voor gebruik in de thuisituatie met het oog op de verzorging van bovengenoemde patiënt.

Informatiebrochure over diabetes type 1
Hypo/hyper kaarten
Glucagonbrochure

- Ik er mij toe verbind deze richtlijnen niet ter beschikking te stellen van derden met het oog op de zorg van Verhulst Violette Leontien behoudens door gekwalificeerde beroepsbeoefenaars (zoals erkende thuisverpleging en huisarts), noch deze verder te verspreiden op gelijk welke manier.
- Ik er van op de hoogte ben dat het Universitair Ziekenhuis Gent niet kan worden aangesproken of verantwoordelijk worden gesteld voor een niet-conforme uitvoering van deze richtlijnen of voor het uitvoeren van deze richtlijnen door enig ander persoon.
- Ik mij akkoord verklaar dat kennis en vaardigheden op afgesproken momenten, eerstkomende op worden geëvalueerd en in geval van afwezigheid op de afgesproken datum en indien de evaluatie onvoldoende is, ik hiervoor opnieuw opleiding dien te volgen en/of 'onbekwaam' verklaard zal worden tot uitvoeren van (bepaalde) handelingen. Waarbij het inschakelen van professionele zorgverleners wordt geadviseerd en het bekwaamheidsattest niet wordt verlengd.
- Bij vragen: contacteer het kinderdiabetesteam, telefonisch bereikbaar op het nummer 09 332 27 32.

Opgemaakt in 3 exemplaren, waarvan 1 exemplaar bestemd is voor de patiënt of diens vertegenwoordiger, één voor de mantelzorger en 1 voor het Universitair Ziekenhuis Gent.

Naam en handtekening patiënt/vertegenwoordiger

Handtekening mantelzorger

Naam en handtekening behandelende arts

Naam en handtekening educator

Dr. S. Van Aken
1-46459-11-690

T. Pauwels

A. Rawoens

T. Van Calster

E. Van Geit

C. Verlinden

Aline (15j, DT1) verliest het bewustzijn door een ernstige hypo tijdens een spinningsles. Mag de sporttrainer Louis Glucagen® toedienen?

- Ja
- Nee, tenzij Louis een (para)medische achtergrond heeft
- Nee, tenzij Louis een opleiding volgende voor het gebruik van Glucagen®

Aline (15j, DT1) verliest het bewustzijn door een ernstige hypo tijdens een spinningsles. Mag de sporttrainer Louis Glucagen® toedienen?

- Ja
- Nee, tenzij Louis een (para)medische achtergrond heeft
- Nee, tenzij Louis een opleiding volgende voor het gebruik van Glucagen®

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen	Bekwame Helper - Mantelzorger	Bekwame helper - Mantelzorger
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)		
Plaatsen van continue glucosesensor		

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen	Bekwame Helper - Mantelzorger	Bekwame helper - Mantelzorger
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)	Iedereen	Hulp aan personen in nood ¹
Plaatsen van continue glucosesensor		

Glucagon

Bij persoon met ernstige hypoglycemie (te lage bloedsuiker) en bewustzijnsverlies.
Nasale glucagon Baqsimi® 3 mg (neusspray) vanaf 4 jaar

Toedienen van medicatie is medisch handelen die enkel door bevoegde personen mag uitgevoerd worden.

Gewoonlijk onbevoegd handelen is strafbaar.

Maar!

Verplicht om een persoon in nood te helpen (*artikel 422bis strafwetboek*).

Glucagon toedienen kan gezien worden als het helpen van een persoon in nood.
Maar geen verplichting! Bij patiënt blijven en arts contacteren is in principe voldoende.

HULP BIJ DIABETESZORG: WIE MAG WAT DOEN?

Voor niet-medisch personeel

HANDELING	MAG UITGEVOERD WORDEN DOOR	WETTELIJK KADER
Capillaire glucosemeting bij personen met diabetes (vingerprik)	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Orale medicatie toedienen	Iedereen	Activiteiten van het Dagelijks Leven
Insuline of injecteerbare GLP-1-analoog toedienen	Bekwame Helper - Mantelzorger	Bekwame helper - Mantelzorger
Glucagon toedienen (bij ernstige hypoglycemie): Glucagen® (inspuiting) of Baqsimi® (neusspray)	Iedereen	Hulp aan personen in nood ¹
Plaatsen van continue glucosesensor	Iedereen	Is geen voorbehouden verpleegkundige handeling

A young boy with short brown hair, wearing a dark blue t-shirt and dark shorts, is looking down at a small orange object on his stomach. A woman with brown hair, wearing a light-colored sweater, is standing next to him, pointing her finger at the object. The background is a plain, light-colored wall.

Hoe word ik bekwame helper?

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?
- ✓ Kandidaat bekwame helper maakt in samenspraak met persoon met diabetes een afspraak met behandelend team

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?
- ✓ Kandidaat bekwame helper maakt in samenspraak met persoon met diabetes een afspraak met behandelend team
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **algemene informatie** over diabetes
Lokale informatiesessie, informatiebundel kinderconventie, filmpjes VDKA OF e-learning via Diabetes Liga

Optioneel, maar sterk aanbevolen

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?
- ✓ Kandidaat bekwame helper maakt in samenspraak met persoon met diabetes een afspraak met behandelend team
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **algemene informatie** over diabetes
Lokale informatiesessie, informatiebundel kinderconventie, filmpjes VDKA OF e-learning via Diabetes Liga **Optioneel, maar sterk aanbevolen**
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **een gepersonaliseerde opleiding (~1 à 2u)** van iemand van behandelend team om een specifieke persoon bij te staan in zijn/haar diabetesmanagement
*! Toestemming is persoon specifiek. Wil je meerdere personen begeleiden als bekwame helper > meerdere individuele toestemmingen nodig!
! Op zelfde moment kunnen meerdere bekwame helpers van 1 persoon met diabetes opgeleid worden.*

Theorie :Wat is diabetes?, Behandeling, Hypoglycemie, Hyperglycemie, Sport en activiteiten

Praktijk : Glycemie controle via vingerprik, Insuline injecteren met een pen, Insuline geven met een pomp: Medtronic 780G, Insuline geven met een pomp: Omnipod, Tijdelijke streefwaarde instellen: Medtronic 780G, Tijdelijk basaal instellen: Omnipod, Glucagen® of Baqsimi® toedienen: bij hypoglycemisch coma

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?
- ✓ Kandidaat bekwame helper maakt in samenspraak met persoon met diabetes een afspraak met behandelend team
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **algemene informatie** over diabetes
Lokale informatiesessie, informatiebundel kinderconventie, filmpjes VDKA OF e-learning via Diabetes Liga **Optioneel, maar sterk aanbevolen**
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **een gepersonaliseerde opleiding (~1 à 2u)** van iemand van behandelend team om een specifieke persoon bij te staan in zijn/haar diabetesmanagement
*! Toestemming is persoon specifiek. Wil je meerdere personen begeleiden als bekwame helper > meerdere individuele toestemmingen nodig!
! Op zelfde moment kunnen meerdere bekwame helpers van 1 persoon met diabetes opgeleid worden.*
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt van arts/verpleegkundige toestemming en instructies om op te treden als bekwame helper mits naleven van voorwaarden.

Procedure

- ✓ Een persoon met diabetes die nood heeft aan extra ondersteuning voor zijn/haar diabetesmanagement.
- ✓ Wie = Kandidaat bekwame helper?
- ✓ Kandidaat bekwame helper maakt in samenspraak met persoon met diabetes een afspraak met behandelend team
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **algemene informatie** over diabetes
Lokale informatiesessie, informatiebundel kinderconventie, filmpjes VDKA OF e-learning via Diabetes Liga
 Optioneel, maar sterk aanbevolen
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt **een gepersonaliseerde opleiding (~1 à 2u)** van iemand van behandelend team om een specifieke persoon bij te staan in zijn/haar diabetesmanagement
*! Toestemming is persoon specifiek. Wil je meerdere personen begeleiden als bekwame helper > meerdere individuele toestemmingen nodig!
! Op zelfde moment kunnen meerdere bekwame helpers van 1 persoon met diabetes opgeleid worden.*
- ✓ Kandidaat bekwame helper krijgt van arts/verpleegkundige toestemming en instructies om op te treden als bekwame helper mits naleven van voorwaarden.
- ✓ Contact tussen persoon met diabetes en mantelzorgers, behandelend team & bekwame helper

www.diabetes.be/bekwamehelper

MEER INFO

GRATIS E-LEARNING BEKWAME HELPER

Wil je voor iemand met diabetes kunnen zorgen, zonder medische achtergrond?
Dit is de eerste stap om hulp in diabeteszorg te mogen en kunnen geven!

Meld je hier aan voor de gratis e-learningmodule
'Diabetes voor kandidaat bekwame helper'.

LEES MEER

VRAGEN?

Aansprakelijkheid

De bekwame helper is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de zorgen op basis van de delegatie die hij/zij heeft aanvaard, en dit volgens de **algemene regels van de burgerlijke aansprakelijkheid**, op basis van het criterium van een voorzichtige en zorgvuldige bekwame helper in dezelfde concrete omstandigheden.

Hij/zij staat ook in voor de **correcte observaties** en voor het **verwittigen** van de verpleegkundige/arts als de zorgen buiten zijn/haar bekwaamheid gaan of wanneer de waarschuwingspunten van het zorgplan bereikt worden.

Aansprakelijkheid

Voor bekwame helpers die als **werknemer** werken, is de **werkgever** aansprakelijk voor de eventuele schade die ze veroorzaken tijdens hun werk (met de mogelijke wettelijke uitzondering van bedrog/opzet, zware fout en herhaaldelijk voorkomende lichte fout).

Een organisatie die met vrijwilligers werkt en die in dat kader optreden als bekwame helper, is in die mate ook verantwoordelijk. Deze zouden gedekt kunnen worden door de vrijwilligersverzekering.

Zelfstandige verpleegkundigen die handelingen delegeren aan bekwame helpers moeten beschikken over een eigen verzekering en ze moeten er zich van vergewissen dat hun polis de delegatie van zorgen aan de bekwame helpers voldoende dekt.